

24 september 2026

Beste commissieleden,

In het aankomende debat voortgang klimaatbeleid van 30 september staat de brief van de minister met de uitkomsten van de Santa Marta TAFF conferentie geagendeerd. Milieudefensie, JKB, Reclame Fossiel Vrij, Child Rights International Network en Oxfam Novib geven jullie graag de volgende input mee over de Nederlandse inzet om het TAFF proces succesvol voort te zetten en internationaal tot doorbraken te komen. De eerste conferentie was belangrijk en succesvol om in een open setting gezamenlijk de barrières te identificeren. Maar het TAFF-proces wordt alleen betekenisvol als het van een gedeelde visie en vrijwillige samenwerking naar concrete, bindende en financieel ondersteunde uitvoering gaat.

We vragen Nederland om TAFF niet alleen als diplomatiek proces te ondersteunen, maar om voor de volgende conferentie in Tuvalu in te zetten op concrete en gezamenlijke inspanning van deelnemers.

### **Zet in op een oplossingen georiënteerde tweede TAFF conferentie**

Nederland is als co-host van de eerste conferentie onderdeel van de coördinatiegroep die de tweede conferentie voorbereidt.

*Vraag:* voor welke opzet wordt gekozen om ervoor te zorgen dat in deze tweede conferentie daadwerkelijk afspraken worden gemaakt over de geïdentificeerde barrières en voorgestelde oplossingen?

In het eindrapport van de eerste conferentie, wordt aangegeven dat een cruciaal onderdeel van de transitie, het waarborgen van mensenrechten en wetenschap zou moeten zijn.

*Vraag:* Met welke concrete stappen gaat Nederland ervoor zorgen dat mensenrechten en wetenschap worden gewaarborgd tijdens de tweede TAFF conferentie?

Zoals ook werd vastgesteld in Santa Marta vereist het uitfaseren van fossiele brandstoffen een *whole of government* en *whole of society* aanpak waarin verschillende ministeries (financiën, economische zaken, energie en klimaat) nauw moeten samenwerken.

*vraag:* hoe zorgt de coördinatiegroep, en wat is de Nederlandse inbreng daarin, dat in de volgende conferentie andere relevante ministeries en in het bijzonder ministeries van financiën voldoende zijn betrokken zodat ook op fiscaal gebied daadwerkelijk naar oplossingen kan worden toegewerkt?

### **Benut alle mogelijke instrumenten om de internationale energietransitie vlot te trekken**

Nederland ziet het belang van internationale samenwerking om fossiele brandstoffen uit te faseren maar steunt vooralsnog niet een internationaal juridisch verdrag dat die uitfasering regelt, zoals het *fossil fuel non proliferation treaty*.

In antwoord op recente kamervragen liet de minister weten dat het Parijs Akkoord en andere multilaterale initiatieven genoeg "houvast" zouden geven voor uitfasering fossiel. Dit staat in schril contrast met de overschrijding van het 1.5C doel zoals onlangs vastgesteld door UNEP (zie [UNEP report](#) Limiting Overshoot van 2 september); en de vastgelopen onderhandelingen in het UNFCCC systeem op mitigatie sinds de doorbraak op COP28 op energie.

*Vraag:* kan de minister uitleggen waarom ze van mening is dat er voldoende houvast is met de huidige processen en waarom een fossil fuel treaty niet een belangrijk aanvullend verdrag kan zijn wat juist de zo nodige doorbraken kan forceren?

De minister heeft aangegeven zich in te willen zetten om het internationale momentum in de aanloop naar TAFF2 hoog te houden en aansluiting met de UNFCCC proces te zoeken.

*Vraag:* op welke manier gaat Nederland zich op COP31 inzetten om de fossiele uitfasering en de uitkomsten van Santa Marta te agenderen om daarmee ook in VN-verband voor vooruitgang te zorgen?

### **Versterk de internationale coalitie om fossiele subsidies uit te faseren**

In Santa Marta heeft Nederland voorgesteld om de COFFIS-methodologie beschikbaar te stellen aan alle deelnemende landen. Onlangs is opnieuw aan de Kamer bevestigd dat Nederland via COFFIS inzet op transparantie en internationale uitfasering van fossiele brandstof subsidies.

De COFFIS Observatory constateerde begin 2026 echter dat slechts 4 van de 17 landen die in 2025 een inventaris moesten indienen dat hadden gedaan. Het Nederlandse uitfaseerplan is ook meer een inventarisatie van de bestaande subsidies dan een uitfaseerplan, 87% van de geïdentificeerde fossiele subsidies heeft volgens het COFFIS observatory geen concreet uitfaseerpad.

*Vraag:* welke stappen heeft het kabinet sinds Santa Marta gezet om aangesloten landen te bewegen daadwerkelijk een inventaris aan te leveren? Welke vervolgstappen gaat het kabinet op nationaal niveau nemen om subsidies uit te faseren?

Het kabinet zegt te willen samenwerken in Europa om Europese subsidies te beëindigen. Welke concrete stappen heeft het kabinet sinds Santa Marta ondernomen op Europees niveau?

## **Neem ISDS weg als obstakel voor de fossiele uitfasering**

Nederland kan internationaal geen geloofwaardige fossiele uitfasering bepleiten zonder ook de investeringsverdragen aan te pakken die deze transitie belemmeren. Via investeerder-staatarbitrage (ISDS) kunnen fossiele bedrijven hoge schadevergoedingen eisen voor overheidsmaatregelen die hun investeringen raken. Dit kan de uitfasering duurder maken en overheden afschrikken om noodzakelijke maatregelen te nemen. Een stelsel dat deze risico's bij de samenleving neerlegt, past niet bij de klimaatopgave. Zoals wij in onze brief van 2 juli bepleiten, moet Nederland inzetten op een coalitie van landen die ISDS beëindigen, geen nieuwe ISDS-bepalingen aangaan en bestaande verdragen beëindigen of aanpassen, inclusief het gezamenlijk buiten werking stellen van zgn. 'sunset' clausules. Dit vraagt om een gezamenlijke inzet van de bewindspersonen voor klimaat, buitenlandse handel en investeringen, en financiën. Het ontbreken van die samenhang mag geen reden zijn om ISDS binnen het TAFF-proces vooruit te schuiven.

*Vraag:* Is de minister bereid om vóór TAFF2, samen met de verantwoordelijke bewindspersonen voor buitenlandse handel en investeringen en voor financiën, een kabinetsbrede inzet aan de Kamer voor te leggen met concrete stappen en termijnen voor het beëindigen van ISDS, en zich ervoor in te zetten dat dit onderwerp expliciet wordt opgenomen in de nationale routekaarten en het werkprogramma richting TAFF2?

We hopen dat jullie deze punten kunnen meenemen in het debat met de minister. Natuurlijk kunnen we komende dagen indien nodig meer details of verdere duiding aanleveren.

Met vriendelijke groet,

Milieudefensie, Jonge Klimaatbeweging, Reclame Fossielvrij, Child Rights International Network, Oxfam Novib